

Dosarul nr. 3ra-251/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Râșcani (jud: V.Ciurac)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A.Minciună, A.Panov, V.Negru)

Î N C H E I E R E

7 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de către Biroul Vamal Centru,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de
Societatea cu Răspundere Limitată „Santacruz” împotriva Biroului Vamal Centru cu
privire la recunoașterea ca neîntemeiată a nesoluționării în termenul legal a cererii
prealabile, obligarea emiterii actului administrativ, repararea prejudiciului moral și
încasarea cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 11 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La data de 11 martie 2019, Societatea cu Răspundere Limitată „Santacruz” a
depus cerere de chemare în judecată împotriva Biroului Vamal Centru cu privire la
recunoașterea ca neîntemeiată a nesoluționării în termenul legal a cererii prealabile,
obligarea emiterii actului administrativ, repararea prejudiciului moral și încasarea
cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 18 februarie 2019, a depus cerere de chemare
în judecată împotriva Serviciului Vamal și Biroului Vamal Centru cu privire la
obligarea de a valida declarația vamală și repararea prejudiciului moral, care a fost
restituită prin încheierea din 19 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

În încheierea din 19 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, este
indicat că motivul restituirii cererii de chemare în judecată constă în nerespectarea de
către reclamantă a procedurii prealabile de soluționare a litigiului, fiind invocate
prevederile art. 14 alin. (1) și 15 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr.
793 din 10 februarie 2000.

A considerat că la emiterea încheierii din 19 februarie 2019 a Judecătoriei
Chișinău, sediul Râșcani, instanța de judecată nu a ținut cont de art. 3 alin. (2) din
Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, care statuează că
obiect al acțiunii în contenciosul administrativ poate fi și nesoluționarea în termenul
legal a unei cereri referitoare la un drept recunoscut de lege.

Astfel a evidențiat că, în conformitate cu art. 16 alin. (2) din Legea contenciosului
administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, acțiunea poate fi înaintată nemijlocit

instanței de contencios administrativ în cazurile expres prevăzute de lege și în cazurile în care persoana se consideră vătămată într-un drept al său prin nesoluționarea în termen legal ori prin respingerea cererii prealabile privind recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei cauzate.

În încheierea din 19 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, este indicat că reclamanta nu a solicitat organului emitent revocarea actului administrativ cu care nu este de acord, și anume a declarației vamale de import definitiv a minitractoarelor, nefiind luat în considerare faptul că prin răspunsul nr. 28/11-779 din 17 ianuarie 2019, Serviciul Vamal a comunicat că cererea reclamantei privind perfectarea documentelor ce țin de vămuirea definitivă a minitractoarelor ridicate anterior în cadrul cauzei penale nu a fost soluționată, termenul de examinare a cererii fiind prelungit.

A afirmat că Serviciul Vamal și Biroul Vamal Centru nu au emis un act administrativ propriu-zis, ce urma a fi contestat și nu au soluționat cererea ce ține de un drept legal, refuzând vămuirea minitractoarelor.

Respectiv, deoarece până în prezent nu a recepționat un alt răspuns referitor la admiterea sau respingerea cererii privind perfectarea documentelor ce țin de vămuirea definitivă a minitractoarelor ridicate anterior în cadrul cauzei penale, se află în termenul de înaintare repetată a acțiunii în contencios administrativ.

A relatat că, a procurat mai multe minitractoare uzate din Japonia, iar în baza rapoartelor de expertiză a fost stabilit anul producerii, concluzia expertului fiind că anii producerii nu depășeau limita permisă de art. 20 alin. (4) din Codul vamal la data depunerii declarației vamale.

A specificat că, marfa respectivă a fost verificată de către organul vamal și plasată în regim de antrepozit vamal la depozitul privat de tip „C” de pe str. Meșterul Manole nr. 5, mun. Chișinău.

La data de 19 septembrie 2016, la acest antrepozit vamal s-au prezentat doi inspeciori ai Serviciului Vamal, care au comunicat că inițiază un control de corectitudine a prezentării informațiilor de păstrare a mărfii sub supravegherea vamală la antrepozitul vamal.

La solicitarea inspectorilor, le-au fost prezentate toate documentele cerute, inclusiv registrul de evidență a mărfii aflate la antrepozitul vamal și copiile tuturor documentelor de proveniență a mărfii și plasare a acestora la antrepozit.

Inspectorii au efectuat controlul numeric al mărfii aflate la antrepozit și au verificat datele indicate în registrul de evidență a mărfii aflate la antrepozit, constatând lipsa abaterilor.

În continuare, la data de 29 septembrie 2016, a depus declarația vamală de import definitiv și toate documentele de însoțire, și anume facturile fiscale cu indicarea prețului și a defecțiunilor fiecărui minitractor, packing list cu indicii greutatei, certificatul de la exportator cu indicii anilor de producere și a orelor de exploatare a tehnicii, certificatul de origine, eliberat de Camera de Comerț și Industrie a Japoniei, cu indicii anilor de producere și a modelelor minitractoarelor importate, și raportul de expertiză al Camerei de Comerț și Industrie a Republicii Moldova cu obiectivele determinării anilor de producere și a stării tehnice a minitractoarelor importate.

Declarația vamală a fost validată de către organul vamal, iar reclamanta a transferat la bugetul de stat suma de 50 000 de lei pentru plata taxelor.

Până la încheierea procedurii vamale, colaboratorii Serviciului Vamal au ridicat de la brokerii vamali ai reclamantei toate documentele primare, inclusiv declarațiile

vamale, nefiind efectuată validarea electronică a acestora.

La data de 3 octombrie 2016, a fost întocmit un proces-verbal de reținere a mărfurilor și obiectelor aflate sub control vamal, cu interdicția de a ridica marfa consemnată în anexa nr. 1 la procesul-verbal, în cantitate de 36 unități. Colaboratorii respectivi au blocat declarațiile introduse în sistemul informațional „Asycuda World”.

Ulterior, prin răspunsul Serviciului Vamal din 5 ianuarie 2017, a fost informată despre începerea urmăririi penale, dosarul penal aflându-se în gestiunea Direcției urmărire penală a Serviciului Vamal.

A relevat că, pe parcursul a 2 ani, reclamantei nu i-a fost atribuită o calitate procesuală în cadrul dosarului penal, iar procesul-verbal din 03 octombrie 2016 de reținere a mărfurilor și obiectelor aflate sub control vamal a făcut imposibilă valorificarea efectivă a minitractoarelor importate.

A evidențiat că, ulterior s-a adresat în instanța de contencios administrativ cu cerere de chemare în judecată cu privire la anularea actelor de reținere a mărfurilor, însă procesul a fost încetat din motiv că actele enunțate nu constituie obiect al acțiunii în contencios administrativ.

Plângerile depuse judecătorului de instrucție de asemenea nu s-au soldat cu succes, fiind constatată doar tergiversarea urmăririi penale și stabilit termen pentru încheierea urmăririi penale, care însă a fost depășit cu 11 luni.

A susținut că, prin ordonanța din 12 noiembrie 2018 a procurorului în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Ciocana, procesul penal a fost clasat din motivul lipsei elementelor infracțiunii, iar administratorului Societății cu Răspundere Limitată „Santacruz” i-au fost restituite cele 36 minitractoare ridicate în cadrul urmăririi penale, care au fost recunoscute drept corpuri delictive, fiind transmise spre păstrare provizorie directorului agenției de pază Societatea cu Răspundere Limitată „Vîmpel-Profi”.

La data de 17 decembrie 2018, a depus la Serviciul Vamal cerere privind vămuirea definitivă a mărfii sechestrate. Toată marfa a fost vămuită, cu excepția a 11 minitractoare, produse în anii 1996-1997, din motiv că acestea au mai mult de 20 de ani, și, drept urmare, ar fi prohibite. Acest motiv i-a fost comunicat în formă verbală.

A reiterat că, prin răspunsul nr. 28/11-779 din 17 ianuarie 2019, Serviciul Vamal i-a comunicat că a fost prelungit termenul de examinare a cererii privind perfectarea documentelor ce țin de vămuirea definitivă a minitractoarelor.

A considerat că, organul vamal urma să accepte vămuirea tuturor minitractoarelor, deoarece reclamanta nu are nicio vină că în prezent marfa este prohibită, în condițiile în care la 3 octombrie 2016, data sechestrării mărfii, aceasta avea mai puțin de 20 ani, cu atât mai mult că urmărirea penală a fost pornită în urma acțiunilor angajaților Serviciului Vamal.

Durata urmăririi penale nu poate fi inclusă în termenul de calculare a vechimii minitractoarelor, or prin ordonanța din 12 noiembrie 2018 a procurorului în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Ciocana, procesul penal a fost clasat din motivul lipsei elementelor infracțiunii, iar pe durata urmăririi penale, pornite ilegal, i s-a cauzat un prejudiciu material imens.

A solicitat Societatea cu Răspundere Limitată „Santacruz” recunoașterea ca neîntemeiată a nesoluționării de către Serviciul Vamal și Biroul Vamal Centru a cererii privind perfectarea documentelor ce țin de vămuirea definitivă a minitractoarelor ridicate în cadrul cauzei penale nr. 2016869223 și restituite în baza ordonanței din 12 noiembrie 2018 a procurorului în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Ciocana; obligarea Serviciului Vamal și Biroului Vamal Centru de a valida declarația vamală de

import definitiv a minitractoarelor Kubota XB-1DT, nr. 10949 (anul 1997, 847m/o, 4WD, 12HP), Kubota XB-1DT, nr. 51336 (anul 1996, 1347m/o, 4WD, 12HP), Iseki TU1400F, nr. 03146 (anul 1997, 937m/o, 14HP, 4WD), Iseki TU1901F, nr. 00071 (anul 1997, 1343m/o, 19HP, 4WD), Yanmar YM1300D, nr. 08701 (anul 1997, 13HP, 4WD), Kubota B1502D, nr. 50371 (anul 1997, 1451m/o, 15HP, 4WD), Hinomoto E18D, nr. 00265 (anul 1997, 1112m/o, 18HP, 4WD), Mitsubishi D1300, nr. 07407 (anul 1997, 534m/o, 2WD, 13HP), Mitsubishi D2650, nr. 10103 (anul 1997, 1453m/o, 4WD, 16HP), Saton ST2320, nr. 10521 (anul 1997, 1643m/o, 2WD, 23HP) și Mitsubishi D1800, nr. 64831 (anul 1997, 1287m/o, 2WD, 18HP); încasarea în mod solidar a sumei de 100 000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 4 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Societatea cu Răspundere Limitată „Santacruz”; a fost obligat Biroul Vamal Centru să valideze Societății cu Răspundere Limitată „Santacruz” declarația de import definitiv a minitractoarelor Kubota XB-1DT, nr. 10949 (anul 1997, 847m/o, 4WD, 12HP), Kubota XB-1DT, nr. 51336 (anul 1996, 1347m/o, 4WD, 12HP), Iseki TU1400F, nr. 03146 (anul 1997, 937m/o, 14HP, 4WD), Iseki TU1901F, nr. 00071 (anul 1997, 1343m/o, 19HP, 4WD), Yanmar YM1300D, nr. 08701 (anul 1997, 13HP, 4WD), Kubota B1502D, nr. 50371 (anul 1997, 1451m/o, 15HP, 4WD), Hinomoto E18D, nr. 00265 (anul 1997, 1112m/o, 18HP, 4WD), Mitsubishi D1300, nr. 07407 (anul 1997, 534m/o, 2WD, 13HP), Mitsubishi D2650, nr. 10103 (anul 1997, 1453m/o, 4WD, 16HP), Saton ST2320, nr. 10521 (anul 1997, 1643m/o, 2WD, 23HP) și Mitsubishi D1800, nr. 64831 (anul 1997, 1287m/o, 2WD, 18HP). În rest, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de Societatea cu Răspundere Limitată „Santacruz”.

La 12 iulie 2019, Biroul Vamal Centru a depus apel împotriva hotărârii din 4 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Prin decizia din 20 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost casată hotărârea din 4 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, și pronunțată o nouă decizie, prin care a fost declarată inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ intentată de Societatea cu Răspundere Limitată „Santacruz”.

Prin decizia din 13 mai 2020 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Santacruz”, a fost casată decizia din 20 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău cu restituirea cauzei la rejudecare.

Prin decizia din 11 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Biroul Vamal Centru și s-a menținut hotărârea din 4 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

În favoarea acestei concluzii instanțele ierarhic inferioare au constatat că, deoarece finalizarea procedurilor vamale inițiate de Societatea cu Răspundere Limitată „Santacruz” anterior intentării cauzei penale, respectiv în perioada când bunurile importate nu erau prohibite, însă nu a fost posibilă din cauza ridicării bunurilor respective de către organul vamal, situația creată nu poate fi imputată Societății cu Răspundere Limitată „Santacruz”.

Inițierea procedurii vamale anterior survenirii termenului de declarare a caracterului prohibit al mărfurilor importate denotă că după clasarea dosarului penal și restituirea bunurilor către Societatea cu Răspundere Limitată „Santacruz”, organul vamal urma să continue procedurile suspendate prin măsurile restrictive aplicate de acesta, ce au constituit un impediment pentru realizarea de către Societatea cu

Răspundere Limitată „Santacruz” a dreptului de finalizare a procedurilor de import a unităților de transport respective.

Instanțele ierarhic inferioare au conchis că, la caz, termenul pentru înaintarea acțiunii nu poate fi determinat de la data depunerii cererii din 17 decembrie 2018 în contextul în care cererea respectivă a fost înaintată în sensul emiterii actului administrativ individual favorabil în baza unei proceduri administrative inițiate anterior ridicării bunurilor de către organul vamal în cadrul procesului penal inițiat de acesta, încât cererea din 17 decembrie 2018 nu poate fi interpretată ca o nouă cerere, ci ca o continuitate a procedurii administrative inițiate anterior încă în anul 2016.

Deoarece actele emise de organul vamal în cadrul procedurii penale inițiate de acesta nu se încadrează în lista actelor administrative pasibile de contestare în ordinea contenciosului administrativ, conform art. 4 al Legii contenciosului administrativ, în vigoare până la 1 aprilie 2019, impedimentul în continuarea procedurii administrative și finalizarea acesteia până la survenirea termenului de prohibiție nu este opozabil Societății cu Răspundere Limitată „Santacruz”.

La data de 12 noiembrie 2020, Biroul Vamal centru a depus cerere de recurs nemotivat, iar la data de 14 ianuarie 2021 cerere de recurs motivată împotriva deciziei din 11 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea cererii de recurs a indicat că, indiferent de categoria bunurilor, sechestrul nu afectează natura fizică și existența materială a bunurilor, cu singura condiție că este interzisă circulația lor.

A considerat că, termenul de exploatare a bunurilor nu poate fi suspendat pe perioada sechestrului, acestea păstrându-și proprietățile individuale și menirea uzuală.

Este nefondată poziția instanțelor de judecată precum că, termenul de exploatare pentru plasarea sub regimurile vamale de import a tractoarelor clasificate la pozițiile tarifare 8701 90 110-8701 90 500, urmează a fi calculat din data aplicării sechestrului propriu zis, or, anume la această dată s-a solicitat devamarea celor 36 de tractoare agricole japoneze.

A specificat că, potrivit art. 1 pct. 19 Cod vamal, vămuirea este procedeu de plasare a mărfurilor și mijloacelor de transport într-un anumit regim vamal și încheierea acestui regim, în condițiile prezentului cod.

A relatat că, conform art. 20 alin. (4) Cod vamal, este interzisă plasarea sub regimurile vamale de import, de antrepozit vamal, sub destinația vamală zonă liberă: a tractoarelor clasificate la pozițiile tarifare 8701-90-110-8701 90 500 (cu excepția tractoarelor de epocă al căror termen de exploatare este mai mare de 50 de ani), precum și a motoarelor și a caroseriilor lor, cu termenul de exploatare de peste 20 de ani.

Organul vamal a fost în imposibilitate de a vămui mijloacele de transport și de a valida declarațiile vamale depuse de Societatea cu Răspundere Limitată „Santacruz”.

A subliniat că, Societatea cu Răspundere Limitată „Santacruz” abia la data de 17 decembrie 2018, prin cererea nr. 037/1712 s-a adresat Serviciului Vamal prin care a solicitat perfectarea documentelor ce țin de vămuirea definitivă a minitractoarelor, ridicate pe dosarul penal nr. 2016869223, unde 11 minitractoare erau deja prohibite de a fi introduse pe teritoriul vamal al Republicii Moldova.

A menționat că, la examinarea cauzei în apel, instanța nu a ținut cont de dovezile și probele prezentate de către biroul vamal, fapt care a determinat examinarea superficială a materialele cauzei.

A solicitat Biroului Vamal admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Examinând recursul declarat, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

În conformitate cu art. 244 alin.(1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că atât recursul nemotivat depus la data de 12 noiembrie 2020 (vol.II, f.d.86), cât și motivarea acestuia depusă la data de 14 ianuarie 2021 prin intermediul oficiului poștal (f.d.89-94) sunt în termen, or, decizia instanței de apel a fost adoptată la 11 noiembrie 2020 și recepționată de către recurent la data de 21 decembrie 2020 (f.d.87).

Examinând admisibilitatea recursului depus de Biroul Vamal Centru, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din motivele ce succed.

În temeiul art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții

Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Biroul Vamal Centru.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Biroul Vamal Centru, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,

Judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Nicolae Craiu